

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZAM.

A királypuccs következményei

A kisantant Magyarország lefegyverzését és mozgósítási költségei megtérítését követeli

Budapest, okt. 27. Olyan helyről, ahol a legutóbbi napok történelmi eseményeit hivatalosan ismerik, a következőket írják nekünk:

Abban a pillanatban, amikor a király lábát Magyarország földjére tette, az ország számára nem volt meg többé a lehetősége annak, hogy az új helyzet megoldásának módzatai között szabadon választhasson.

A végzetes lépés következményei még nem teljesen nyilvánvalóak.

A kisantant világosan casus bellinek nyilatkozta ki a király visszatérését, az antant budapesti képviselői pedig kijelentették a magyar kormánynak, hogy a restaurációt semmi szín alatt meg nem tűrhetik. Ilyen körülmények között, ha mégis elkerülni óhajtották az országról a veszedelmet, a kormány számára nem volt más lehetőség, mint amelyre szilárdan, elhatározottan lépett és amelyet habozás nélkül kitarva végrehajtott, de amelynek segítségével megmenette az országot.

Ezek után az események után a kisantant több állama hadseregét mozgósította és az országot jól felszerelt ellenséges hadsereg gyűrűje veszi körül, amely kész arra, hogy minden pillanatban ránk törjön.

A király visszatérése által felidézett helyzetnek más vesztes következményei is mutatkoznak, amelyek elhárítása ebben a pillanatban a legsúlyosabb gondokat okozza az ország vezető férfainak. A kisantant követeli az ország lefegyverzését, saját moz-

gósítása költségeinek megtérítését és a velencei megállapodások semmisnek nyilvánítását. Nem fér kétség ahhoz sem, hogy a legutóbbi hét eseményei az ország bel- és külpolitikai konszolidációját súlyosan visszavetették. Ugy tudjuk, hogy ebben a végzetes nehéz helyzetben a kormány olyan álláspontot foglal el, amely számol az ország méltóságával, de számol egyúttal a lehetőségekkel is. Magyarország belügyeibe idegen beavatkozást nem fogunk megtűrni, de a kormány saját elhatározásából úgy fog eljárni, hogy a jövőben az ország békéjét ne veszélyeztesse és az állandó megrázkódtatások lehetőségének végét vessen.

Azokban a fegyverszüneti feltételekben, amelyeket néhány nappal ezelőtt a kormány nyilvánosságra hozott, világosan meghatározta a maga álláspontját. Ha ezeket a feltételeket akkor más oldalon nem is fogadták el, de a kormány azok teljesítéséhez továbbra is ragaszkodik.

E pillanatban az ország vezető férfainak egész figyelmét lekötötte, hogy a király visszatérésével bedlított súlyos helyzet rettentő következményeit a nemzetről elhárítsák és ebben a törekvésükben támogatniuk kell őket párt- és osztálykülönbség nélkül minden magyar embernek.

Talozott optimisták azonban azok, akik azt állítják, hogy a múlt heti események aktái súlyos következmények nélkül már ma lezárhatók.

Az antant jegyzéke a kormánynak

Budapest, október 27. A párisi nagykövetség konferenciája ma a következő jegyzéket nyújtotta át a magyar kormánynak:

A szövetséges hatalmak figyelmeztetik a magyar kormányt az április 2-iki határozatban foglaltakra. Megállapítják, hogy a volt uralkodó kitar egy olyan trón visszakövetelése mellett, amelyen az ő jelenléte Középeurópa békéje számára a legsúlyosabb következményeket jelentené. Ezért a hatalmak felhívják a magyar kormányt először az exkirály személyének biztonságba helyezésére, akinek a magyar földet a szövetséges hatalmak által megállapítandó feltételek mellett el kell hagynia.

A hatalmak súlyt helyeznek már most annak a kinyilatkoztatására, hogyha a magyar kormány nem alkalmazkodik ehez a felszólításhoz, úgy ők elhárítanak minden felelősséget a Magyarországgal szomszédos államok közbelépését és az ebből származó következményekét illetően.

A jegyzéket Castagnetto olasz, Hohler angol és Fruchet francia nagykövet írta alá.

A MTI megjegyzése: Az április 2-iki határozat, amelyre a jegyzékben hivatkozás történik, a nagyhatalmak párisi konferenciájának a husvétii események alkalmából való döntése, amely szerint a nagyhatalmak Károly király visszatérését a magyar trónra sem meg nem engedik, sem meg nem tűrhetik.

A tihanyi félszigeten

Balatonfüred, okt. 27. IV. Károly és Zita királyné 26-án, szerdán délután 1 óra 25 p. érkeztek meg Tihanyra 7 kecsiből álló különvonaton. Kiséretükben volt Rakovszky István, Andrassy Gyula és Gratz Gusztáv is.

A királyt és királynét a főpát lakosztályában helyezték el, míg az említett három politikust a Havas-féle villában vették őrizetbe. Az egész tihanyi félszigetet katonai kordonnal zárták el. A Balatonon monitor őrdíjakat cirkálnak.

Tihany, okt. 27. Károly királyt és Zita

királynét, akik szerda dél óta a tihanyi bencés apátságban lakóik, a nap folyamán antant-tisztek keresték fel Tihanyban, hogy meggyőződjenek a királyi pár ottlétéről. A királyi pár kényelméről a tihanyi apátságban illő gondoskodás történt. (MTL)

Balatonfüred, okt. 27. Eszterházy Ferenc grófot, aki szintén őrizet alatt volt, ma délelőtt szabadon bocsátották. (MTL)

Károly nem mond le az osztrák trónról

Budapest, okt. 27. IV. Károly Hartensteinből levelet intézett egy igen magas állású

személyiséghez, amely levélben a leghatározottabban kijelentette, hogy politikai szempontokból szó sem lehet arról, hogy az osztrák császári trónról valaha is leköszönjön. Levelének ez a része a következő:

Nem mondtam le és sohasem mondom le az osztrák császári trónról.

Budapest, okt. 27. A vásárnapi harcok hősi halottainak eltemetetésére még nem történt meg a végleges intézkedés. Ma délelőtt folytak az erre vonatkozó tárgyalások, amelyek még nem zárultak le. Valószínű, hogy a Nemzeti Múzeum előcsarnokából fogják eltemetni a hőseket a budai farkasréti temetőbe. Előreláthatólag szombaton lesz a temetés, amelyen az összes társadalmi egyesületek, amelyek a folyt puccs elleni harcokban és a rend fenntartásában résztvettek, teljes számban jelennek meg.

Szombathely, okt. 27. Guellaume tábornok, Nyugatmagyarország fő kormánybiztosa Sopronba teszi át székhelyét.

A kisantant fegyveres beavatkozása ellen

Bécs, okt. 27. A „Neue Freie Presse” jelenti Belgrádból: Delante francia ügyvivő vasárnap délben meglátogatta a miniszterelnök helyettesét, Trifkovic minisztert és közölte vele a nagyköveti konferencia határozatát. Közléseivel kapcsolatban kijelentette, hogy Franciaország azt hiszi, hogy bármilyen fegyveres intervenció felesleges, annál is inkább, mert Magyarországon Horthy kormánya a helyzet ura.

A francia ügyvivő vasárnap az előtte megjelent hírlapíróknak kijelentette, hogy közlése nemcsak a francia kormány megbízásából, hanem az angol és olasz kormány nevében is tette és felteszi, hogy Anglia és Olaszország képviselői, miután megkapták hasonló utasításukat, szintén meg fognak jelenni a szerb kormánynál.

Mindezekkel szemben a kisantant kész arra, hogy azokat a veszedelmeket egész erejével elhárítsa, amelyek államainak nemzeti önállóságát fenyegetik.

Róma, október 27. Az „Idea Nazionale” tiltakozik a cseh mozgósítás folytatása ellen. Ez a mozgósítás arra enged következtetni, hogy a csehek Jugoszláviával közösen terveznek valamit.

Prága, okt. 27. Az osztrák ügyvivő megbeszélést folytatott Benessel azokról a következményekről, amelyek a Magyarország ellen készülő akcióból kifolyólag Ausztriára nézve előállhatnak. Ausztria a semlegesség tekintetében megnyugtató biztosítékot kapott.

Bécs, okt. 27. A bécsi antant-körök igen nagy figyelemmel kísérik a csehországi és jugoszláviai eseményeket. Ez a két állam mozgósított és dacára annak, hogy a Habsburg-restauráció veszedelme immár elmúltnak tekinthető, ezt a különös rendszabályt nem függesztette fel.

Prága, október 27. Benes miniszterelnök a képviselőház rendkívüli ülésén kifejtette, hogy Franciaország szerint nemcsak is nemcsak Károly királyról, hanem egyáltalán a Habsburgokról és e két kérdésnek végleges megoldásáról van szó. A karlista csapatok vereségével és Károly elfogatásával a helyzet legkevésbé sem változott. Itt nem személyről és dinasztiaról, hanem egy bizonyos rendszerről van szó és a legnagyobb hiba volna azt hinni,

hogy az egyik bűnös lecsukatásával minden el van intézve. Amikor valamelyik állam belügyeiben, propagandájában és katonai szervezeteiben más államokat fenyeget és a békét megzavarja, az megszűnik az illető ország belső ügye lenni. *A Habsburg-veszedelem Közép-európai demokrációjának veszedelme.*

Füssi magyar képviselő felszólította a kormányt, hogy *szüntesse be a mozgósítást.*

Vita után a Ház Benes nyilatkozatát el fogadta.

Graz, okt. 27. A „Gzazer Tagespost“ jelenti Belgrádból: A kormány által megkezdett Magyarország ellen irányuló katonai előkészületeket tovább folytatják.

A mozgósítás ürügyei

Prága, okt. 27. A Cseh Sajtó Iroda jelentő Pozsonyból: A magyar őrség Somosújfalú község mellett elhagyta határunkat. Nógrád vármegyében a magyar őrség október 23 óta néhányszor átlépte határunkat és most már a határ közelében *bedsta magát.* A jelentés szerint a magyar csapatoknak négy gépfegyvere és tüzérsége van. Egy községnél a magyar őrség megakadályozta őrségünket szolgálata teljesítésében.

A MTI megjegyzése: A prágai sajtó ilyen és hasonló megjegyzései arra szolgálnak, hogy a *maguk támadó szándék indokoltá tegyék, ilyen koholt és kitalált magyar provokációk közlésével.*

Illetékes helyen felhatalmazták a MTI-t annak közlésére, hogy a *cseh sajtó ezen kijelentéséből egy szó sem igaz.*

IV. Károlyt egy angol ágyunaszádra viszik

Páris, okt. 27. A nagykövetek tanácsa ma délelőtti ülésén elhatározta, hogy Károly királyt az egyik Budapesten horgonyzó ágyunaszádon helyezi el, ahol be kell várnia a nagyhatalmaknak a végleges internálási helyére vonatkozó döntését. Az az ágyunaszád, amelyen Károly királyt el fogják helyezni, a további döntéseket a Fekete tenger valamelyik kikötőjében fogja bevárni.

London, okt. 27. (Reuter.) Az „Associated Press“ értesülése szerint az angol hajóral megindult a Dunán felfelé. Az angol kormány kész *átvenni a felelősséget azért, hogy Károlyt és Zitát a szövetségesek döntéséig valamelyik hajó fedélzetén helyezték el.*

Bécs, okt. 26. A „Neue Freie Presse“ jelenti a majnamenti Frankfurtból: Párisból jelentik, hogy londoni forrásból származó hírek szerint az angol kormánynak az a szándéka, hogy maga vegye kezébe Károly király őrizetének kérdését és hogy Károly királyt Európa békéjének szempontjából veszélytelenné tegye. Internálási helyül több angol gyarmatot emlegetnek, *közöttük Szent-Ilona szigetét is.*

London, okt. 27. Lloyd George az alsóházban kijelentette, hogy a szövetségesek magatartása a Habsburg dinasztia **bármely tagjának** restaurálásával szemben változatlanul elenséges marad. (MTI.)

Bécs, okt. 27. A „Neue Freie Presse“ jelenti: Értesülésünk szerint a szövetséges kor-

Prága, okt. 27. A német néppárt elnöksége ülést tartott. Megállapították, hogy a német parlamenti szövetség pártjai valamennyien csupán ürügyeknek tartják azokat az okokat, amelyekkel a cseh kormány a mozgósítást magyarázza.

Prága, okt. 27. Ordonova, az itteni olasz követ kijelentette, hogy ha bebizonyosodnék, hogy Magyarország az antant követelését komolyan teljesítené, akkor *nincsen ok arra, hogy a nyugatmagyarországi kérdésben hozott egyezményt megsemmisíték,* feltéve, hogy ezzel első sorban Ausztria és a nagyhatalmak egyetértene. A leszerelés kérdésében Olaszország a trianoni békeszerződés alapján áll.

A kisantant nem küldött ultimátumot

Budapest, okt. 27. A mai napon főleg a tőzsde tájékán kőszá hírek terjedtek el a kisantant részéről Magyarország ellen fogantatosított rendszabályokról és az ultimátumról, amelyet a kisantant itteni képviselői nyújtottak volna át a magyar kormánynak.

Illetékes helyen kijelentették, hogy **ma estig a kisantanttól semmiféle ultimátum a magyar kormányhoz nem érkezett,** egyben közölték azt az elhatározást is, hogy a hamis hírek terjesztőivel szemben a büntető eljárást folyamatba fogják tenni.

Prága, okt. 27. A „Cesko Slovo“ jelenti, hogy Windischeretz Lajos herceg, karlista vezért a cseh határon letartóztatták és Prágába vitték.

mányok kicsérélték nézeteiket afelől, hogy *Károly királyt hol internálják. Franciaország és Olaszország kereken visszautasították a feladatot vállaltat.* A szövetségesek arról is értesítették, hogy *Károly király amerikai internálásáról sem lehet szó.*

Anglia ezek után Máltát indítványozta azzal a megjegyzéssel, hogy **ez a sziget egyes kiváló személyiségek internálása idején könnyen őrizhetőnek bizonyult.**

Bécs, okt. 27. Genfi híradás szerint a svájci szövetségtanács alapos vizsgálatot indított, hogy megállapítsa Károly szökésének minden részletét és azt, hogy vajjon nem működtek-e ebben közre svájciak is. A szövetségtanácsot ebben az ügyben terhelő állítólagos felelőssége miatt még mindég hevesen támadják a francia és angol sajtó részéről. Jól értesült körökben számolnak azzal, hogy a nagyhatalmak közös panaszt emelnek a szövetségtanácsnál.

A kiszagdapárt a Kormányzó és kormány mögött

Budapest, okt. 27. A Kiszagdapárt küldöttsége nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter vezetésével ma déltán tisztelt Horthy Miklós kormányzónál.

A Kormányzót nagyatádi Szabó István üdvözölte a párt nevében a következő beszéddel:

— Főméltóságú Kormányzó ur! A földműves és kiszagdapárt testületileg megjelent itt Főméltóságod magas színe előtt, hogy kifejezze köszönetét azért a nagyszerű magatartásért, amellyel a nemzet érdeke te válságos időben megmentette. Nem ünnepelni és nem szónokolni jöttünk ide, mert mi a muliban is Főméltóságod mellett állottunk egységesen. A veszély óráiban is ott voltunk Főméltóságod mellett és most csak azért jöttünk, hogy abból az alkalomból, amikor Főméltóságod a nemzetről nagy veszélyt hárított el, biztosítsuk annak a pártnak törhetetlen ragaszkodásáról, amely mellett százazrek, sőt mondhatnám milliók állnak.

— Kívánjuk Főméltóságodnak, hogy az Isten tartsa meg jó egészségben nekünk a magyar nemzetnek, mert tudjuk, hogy *Főméltóságod az a pont, amely*

ha megdőlné, bele pusztulna a nemzet is. Isten soká tartsa meg. (Leikes éljenzés.)

A Kormányzó az üdvözlő beszédre meghatottan a következő szavakkal mondott köszönetet:

— Nagyon szépen köszönöm, hogy eljöttek, mert ilyenkor az embernek jól esik ha látja, hogy megértik. Ezekben a nehéz időkben a nemzetnek össze kell fognia, mert ha egyseget nem mutat, akkor el fog pusztulni. Még egyszer köszönöm az üdvözlést és kérem, hogy e nehéz időkben tartsanak össze.

A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta a Kormányzó beszédét, aki azután hosszasan elbeszélgetett a küldöttség egyes tagjaival.

A Kormányzótól a kiszagdapárt küldöttsége gróf Bethlen István miniszterelnökhöz ment, akit a párt nevében Gadi Gásztón, a nemzetgyűlés elnöke a következő szavakkal üdvözölt:

— Nagyméltóságú Miniszterelnök Ur! Kegyelmes Uram! A kiszagdapártnak nevében jöttünk el, hogy e nehéz időkben, amelyeken Te és a nemzet átestünk, a Kiszagdapártnak üdvözlését és köszönetét hozzuk el.

— Az a férfias kemény munka, amellyel a rettenetes nehéz időkben az ország sorsát és semmi másat nem tekintettel, amikor a saját életed biztonságával sem törődél, ezeknek az óráknak az emléke a hálát, a köszönetet váltja ki bennünk. Azért jöttünk, hogy ennek a hálának és köszönetnek az egész párt uevében nyiltsan, férfiasan, becsületesen kifejezést adjunk és biztosítsunk, hogy bármit hozzon a sors, mindig csak a hazafiság, a becsületérzés fog vezetni és hogy munkásságodban ennek a pártnak a támogatására a jövőben is biztosan számíthatok. Az Isten éltessen (leikes éljenzés.)

Gróf Bethlen István miniszterelnök az üdvözlő szavakra a következőket mondotta:

— Tisztelt Barátaim! Engedjétek meg, hogy a magam, valamint az egész kormány nevében igazán meghatottan mondjak köszönetet. Én, mikor a cselekvés pillanata eljött, egy percig sem haboztam, mert azt hiszem, hogyha *férfiak* vagyunk, akkor *férfiúknak kell lennünk akkor is, amikor cselekedni kell.* Én érzem azt is, hogy szükségem volt és van arra a bizalomra, amellyel hozzám közeledtek, mert *egyedül* kötelességet teljesíteni nagyon nehéz. De ha az ember érzi, hogy háta mögött *férfiak* vannak, akik épp úgy gondolkoznak, mintha én és mint a kormány, akkor erősek leszünk és lehetünk és kell is erőseknek lennünk a jövőben.

— Igazán mély meggyőződéssel mondok köszönetet ezekért az üdvözlő szavakért és kérem, hogy tartsátok meg a bizalmat a jövőben is velünk szemben, mint ahogy azt most tanusítottátok.

A miniszterelnök szavait a küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta. Ezután a miniszterelnök elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, majd kézzorítással bucsuzott el tőlük. (MTI.)

Nem lesz világítási zavar a télen

A gázlámpák is égni fognak

Élénk emlékezetében van még Debrecen közönségének a tavalyi nyomoruságos tél, amikor a nehéz megélhetési viszonyokhoz még a világítási zavarok is hozzájárultak. Nem volt szén, nem égtek a villanylámpák, álltak az üzemek, gyárak, villamosok. Koromsötétben szenvedtük végig szent karácsony estéjét is. Csupán tavasz felé javultak valamennyire a viszonyok.

Érdeklődtünk tegnap a villanygyárban, hogy milyen tél elébe néz Debrecen, milyen a szénellátás, lesz-e részünk ismét világítási mi-zériákban.

A villanygyárban minden tekintetben megnyugtató választ nyertünk. Debrecen téli szénellátása biztosítva van A szénzállományok pontosan érkeznek, naponta átlag 7—8 vagon. Debrecen napi szükséglete 7 vagonra tehető, így néhanapján tartalékszén is gyűjthettek. Ha most netalán hosszabb ideig egy vagon szén sem érkezne, Debrecen szükséglete — korlátozva ugyan —, de mégis két hónapig biztosítva volna. Azonban erre nem kerül a sor, mert a szénzállományok pontosan érkeznek. A szén minősége is meglehetősen jó, Salgótarjánból és Kiszgalláról érkezik jobb minőségű szén.

Ugy látszik, hosszú megpróbáltatások után mégis valamivel jobb tél elé nézünk. Legalább is nem fogunk bukdácsolni Debrecen nyaktörő kövezetén a téli sötétben. A városi tanács tegnapi ülésén ugyanis Tóth Emil dr tanácsnok bejelentette, hogy a villanytelep igazgatóságának értesítése szerint a világítási viszonyok odamódosultak, hogy a közutak gázlámpáit üzembe hozhatják, annyival is inkább, mivel e hó végétől kezdve a gázszolgáltatás minden korlátozás nélkül megindítható. A tanács a bejelentést örömmel vette tudomásul, egyben utasította a világítási vállalat igazgatóságát, hogy legelőbb a mellékutcák gázlámpáit helyezze üzembe, ahol pedig a lámpák rossz állapotban vannak, egyszerű lánggököket alkalmazzon.

Lassankint mégis csak közeledünk már a békebeli élet színvonalához, amelynek az esténként kigyulladó ezernyi lámpafény annyira kiváló jellemzője volt.

Kérelem Debrecen közönségéhez

A debreceni református kollégium vagyoni helyzetének nagymérvű megingása a város nagyközönsége előtt nem titok. A végromlás bekövetkeztének ha csak időleges megállítása is, a kollégium kormányzósága az önkéntes adakozás buzgó forrásához kíván fordulni, midőn úgy a vidéken, mint helyben a nagyközönséget közvetlenül kibocsátott küldöttjei által keresteti fel s kéri a sürgős segedelemnyújtásra.

Városunkban a református egyház presbitériuma lelkes elhatározással mondta ki, hogy megbizottjaival a város lakosait egyenként fogja felkeresni s kéri az adakozásra, E végből presbiterek, egyháztagok, tanítók és tanítók, kollégiumi tanárok seregestül indulnak, sőt már indultak is el az adományok átvételére. Ugy a készpénz, mint a terményadományok enyhíteni fogják a kiáltó szükségét.

Azonban be kell vallanunk, hogy a mi szükségünk ezekre megy, melyen filléres adomány csak keveset segít. Hálas köszönettel fogadjuk ugyan a szegények filléreit is, de arról is megemlékezünk, hogy szentkönyvünk szerint „a kinek sok adatik, attól sok is kéreltik”.

Ebben a feltevésben kérjük városunk mindenrendű lakosait, hogy küldötteink megjelenése alkalmával ne zárkozzanak el az adakozás elől, hanem jó szívvvel, adakozó készséggel elfogulatlanul mérlegelve anyagi képességüket, meghálálva az Urnak vagyoni gyarapodásukat, *siessenek mindnyójunk féltett kincsének, református kollégiumunknak a megtartására.* Különösen számítnak azoknak a részvételére, a kik kiképeztetésüket alma máterünk kebelén nyerték, a kik kollégiumunknak *tanítványai* voltak. Ezekről a vett szellemi, sőt sokszor testi táplálék viszonzásául hathatós segedelemet reménylünk, várunk.

Őseink megteremtették a *kultura ez erős bástyáját*, mi a késő utódok, ne várjuk be féltlenül, érzéketlenül annak romlását, megsemmisülését. Ne engedjük, hogy az összemlő kulturalkotás fejünkre szakadjon s maga alá temessen bennünket.

Reménységgel nézünk kiküldött követeink fáradozásának gazdag sikere elé.

Karai Sándor, kollégiumi igazgató. *Dr Erdős Károly*, lelkészképzőintézet igazgató. *Dr Veress István*, tanítóképzőintézet igazgató. *Barcza József*, főgimnáziumi igazgató. *Közsa Sándor*, kollégiumi pénztárnok mint a gyűjtő bizottság tagjai.

Népművelési tanácsok

Budapest, október 27. Vass József kultuszminiszter a népművelés irányítására új szervezetet óhajtott létesíteni és erre vonatkozólag már törvényjavaslatot és készített, amely szerint 50 népművelési tanácsot akar ki-nevezni.

Statárium a Felvidéken

Prága, okt. 27. A honvédelmi miniszterium hirdetményben elrendeli a statáriumot a Felvidék és az Erdős-Kárpátok területén azok ellen, akik a katonai bíraskodás illetékessége alá tartoznak: függelemsértésért, lázadásért, szökésért, gyávaságért, jogtalan toborzásért, a katonai szolgálat megsértésére való csábításért, vagy abban való közreműködésért, kémkedésért és fosztogatásért. Ezeket a bűncselekményeket golyó- vagy kötél általi halállal büntetik. A jogtalan toborzásért, a katonai szolgálati köteletség megszegésére való csábításért azok is statárium alá esnek, akik különben a polgári büntető igazságszolgáltatás alá tartoznak. (MTL)

A szovjet hadikészülései

Moszkva, okt. 27. A népbiztosok tanácsa új rendeletet adott ki a magántulajdon elkobzásáról. Az elkobzásnak fegyverek és hadiszerek, repülőgépek, táviróanyagok, autómobilok, motorkerékpárok, külföldi valuták, megsemmisített értékpapírok, arany- és ezüstérmék és drágakövek vannak alávétve.

NAPI HIREK

Tömeges előléptetés a bíróságoknál.

A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a Kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére Szoboszlai Sándor ítélőtáblai bírót kir. ítélőtáblai tanácselnökké, dr. Tikos Gyula kir. járásbíró a püspökladányi kir. járásbíró elnökévé, dr. Gergics Károly főügyész hely. címmel felruházott kir. ügyészt a debreceni ügyészség elnökévé, Arvay Géza járásbíró a hajduböszörményi kir. járásbíró elnökévé, Baróthy Zoltán debreceni kir. ügyészt, dr. David István kir. törvényszéki bírót, Szuhányi Andor kir. törvényszéki bírót, dr. Kerekes István kir. ítélőtáblai elnöki titkár a debreceni kir. ítélőtáblához bírókká; Oláh Miklós kir. kuriai bírót a királyi ítélőtáblához tanácselnökké; Kondor Zsigmond ítélőtáblai címmel és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírót a debreceni kir. törvényszékhez tanácselnökké kinevezte.

Szarukán Zoltán, dr. Récey Sándor debreceni kir. ítélőtáblai bírónak a kir. kuriai bírói, Gerstner Miksa hajdusoboszlói kir. járásbíró a kir. járásbíró elnöki, David Samu debreceni kir. járásbíró a kir. járásbíró elnöki, Sinay Károly debreceni kir. járásbíró a kir. ítélőtábla bírói, Lukács Lajos berettyóújfalui járásbíró a kir. járásbíró elnöki, Gavallér Lajos kir. járásbíró a kir. törvényszéki tanácselnöki, Ujfaluzy József kir. törvényszéki bírónak a kir. törvényszéki tanácselnöki, Demjanovich Miklós kir. járásbíró a kir. járásbíró elnöki címet adományozta.

Az igazságügyminiszter pedig Oláh Lajos dr. debreceni kir. ítélőtáblához berendelt kir. törvényszéki bírót a debreceni kir. ítélőtáblához elnöki titkárrá kinevezte.

Bezárták az iskolákat. Csóka Sámuel h. polgármester az egészségügyi bizottság javaslatára október 27-től kezdődőleg 3 heti időtartamra, tekintettel a vörheny járványos fellépésére, a város és a kertészet összes óvodáit és elemi iskoláit bezáratta, egyben intézkedett, hogy a középfokú iskolák 4. alsó osztályában is ez idő alatt a tanítás szüneteljen.

Déry újabb adománya. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén dr. Csűrös Ferenc kulturtanácsnok bejelentette, hogy Déry Frigyes-től, az ismert műbaráttól levelet kapott, melyben arról értesítette, hogy a debreceni kulturpalota létesítéséhez eddig adott egy millió korona adományához kívánja csatolni 3,575.000 koronás betétjét is. A tanács a nemeslelkű mecénás újabb adományozását örömmel vette tudomásul. A kulturpalotára ezzel közel 6 millió gyűlt össze, úgy hogy most már a tanács sürgősen fel akarja a palotát építtetni. Evégből Csűrös dr. kulturtanácsnokot közelesem felküldi Bécsbe, hogy Déryvel a kulturpalota végleges tervét felül értekezzenek.

A városi tisztügyi állás betöltése. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén Dr. Magoss György főügyész bejelentette, hogy Dr. Miszti Károly tb. tanácsnok a napokban letette az ügyvédi vizsgát. Ennélfogva javasolta, hogy a tanács terjessze elő a főispánnak, hogy Miszti nevezze ki tisztügyiésznek, anynyival is inkább, hogy őt a tanácsuléseken helyettesíthesse. A tanács a bejelentést tudomásul vette, egyben elhatározta, hogy ilyen értelemben meg fogja keresni Miskolczy Lajos főispánt.

A debreceni Tisza-ünnepély, melyet a Tisza-szoborbizottság okt. 31-én d. u. 6 órakor az Arany-Bika disztermében rendez, nagy-szabásúnak ígérkezik. A teremben való rendezést a felsőkereskedelmi iskola „Munka” és a reáliskola „Turul” cserkészcsapatának egyenruhába öltözött őrsei fogják lebonyolítani. A földszinti belépőjegyek ára az első négy sorban 50 korona, a középső sorokban 30 korona és a X—XX sorig 20 korona.

Miskolczy Lajos főispán meghívta az ünnepélyre az Országos Tisza Emlékbizottságot is, amely magát több államférfival és kiváló íróval fogja képviseltetni.

Az Éme IV. kerületének alakuló gyűlése ma este 7 órakor Egyház-tér 13. sz. alatti helyiségében lesz megtartva. Kérjük a tagok szíves megjelenését. *Vezetőség.*

Szele György előadása az Éme gyűlésén. Az Ébredő Magyarok Egyesületének folyó hó 29-én. szombaton délután 5 órakor kezdődő gyűlése keretében tartja meg ifj. Szele György felolvasásának első részét „A bűnös nemzet” címen.

A keszthelyi gazdasági akadémia igazgatója. Mint értesülünk, a keszthelyi gazdasági akadémia igazgatója Sztankovics János lett. Sztankovics röviddel ezelőtt még a pallagi gazdasági akadémia igazgatója volt, innen azonban a földművelésügyi miniszteriumba rendelték be szolgálatra.

Terjed a járvány. A közegészségügyi bizottság tegnapi ülésén számolt be Tüdös Kálmán tiszt. főorvos a vörhenyjárvány rohamos terjedéséről, aminek következtében el is rendelték az elemi, valamint a középiskolák alsó négy osztályának bezárását. Mint értesülünk, a vörheny kivül több más járványos betegség is erősen terjed, különösen a tifusz és a difteritisz. Ha formális járványról talán nem is beszélhetünk, mégis fokozottabb óvatosságra és ellenőrzésre van szükség a betegségek terjedésének megállítására.

A reformáció emlékünnepe. A „Hittanszaki Önképző Tarsulat” folyó hó 31-én a reformáció emlékére ünnepélyt rendez. Az ünnepély első része délelőtti istentisztelet után 10 órai kezdettel a gályarabok emlékoszlopánál lesz, a másik pedig d. u. 4 órai kezdettel a kollégium disztermében. Az érdeklődőket ez uton is szeretettel meghívja az Önképző Tarsulat.

A városi levéltárból. Csobán Imre városi főlevéltáros négy heti szabadságra ment. Szabadsága alatt Szabó István levéltáros helyettesíti, aki Budapesten nemrég sikerrel tette le a törvényhatósági fő- és allevéltári tisztség viselésére jogosító levéltári szakvizsgát.

Szabadoktatási népfőiskola. A Hajdúföld már hónapokkal ezelőtt többször rámutatott a népfőiskolák nemzetnevelő fontosságára és sürgette, hogy Debrecenben is mennél előbb valósítsák meg azt. Az illetékes körök a szokásos nemtörődomség és lassuság miatt még az ankétezésig sem jutottak el, de azért, mint örömmel értesülünk, Debrecenben mégis felállították az első népfőiskolát. Egy lelkes társaság hozta létre s holnap délután 5 órakor nyitja meg kulturaterjesztő működését Pályi Sándor, a Szabadoktatási Tanács titkára a MÁV. gépjavitóműhely éttermében. A tudomány hatalom; hisszük és reméljük, hogy ez a főiskola olyan ismereteket terjeszt a kulturát szomjazó friss munkáselem között, mely világnézetének kialakulására jó hatással lesz.

A rendőrségi palota fűtése. Ismeretes, hogy a város a rendőrségi palota fűtési költségének felét elvállalta. A tanács tegnapi ülésén megjelent Ghyczy Tihámér kerületi rendőrfőkapitány és a rendőrségi palota fűtésére 100 ezer korona előleget kért. A tanács a kérelemnek helyt adott és utasította a számvevőséget, hogy 100 ezer koronát fűtési előlegként folyósítson az államrendőrségnek.

Olcsó ruházat. A Move titkári hivatalában kapható eredetileg katonai célokra készült ruházat, mely mezőgazdasági és ipari munkásság részére kiválóan alkalmas, a következő árak mellett: a) Teljesen új állapotban egy garnitúra (köpeny, bluz, nadrág) 3713—K. b) Keveset használt, de jó állapotban egy garnitúra 2970—K. c) Használt, de jó, bár foltos egy garnitúra 2450—K.

A ruha megtekinthető titkári hivatalunkban (Sas-utca 4. II. 2.) ugyanott bővebb felvilágosítást is nyújtunk.

A népszerű főiskolai tanfolyam újra megkezdte működését. A Tisza István tudományegyetem Népszerű Főiskolai Tanfolyama, amelynek első előadásait annyi szeretettel és megértéssel fogadta városunk közönsége, hosszabb szünet után a legközelebbi jövőben újra működésbe lép, hogy kiváló előadásokban elégtse ki a társadalom minden rétegének kulturális szükségletét. A változatos és aktuális programmu előadások első ciklusa november hó 10-én veszi kezdetét, amelyet tavasszal két újabb ciklus követ. Az állandó látogatók végbizonnyítványt is nyerhetnek. A novemberi előadások iránt városszerte nagy az érdeklődés, annál is inkább, mert a jegyek árát rendkívül alacsonyan állapította meg a rendező bizottság, amely tisztviselőknak, munkásoknak és tanulóknak nagy kedvezményeket ad. Az előadások programját legközelebb tesszük közzé.

— **A kompromittált egyetemi tanárok ügye.** Budapestről jelentik: A kommunizmus alatt tanúsított magartásáért az egyetemi tanács Beke (Beck) Manó tudvalevőleg tanári állásának és nyugdíjjogosultságának elvesztésére ítélte. A kultuszminiszter ma döntött ebben az ügyben s a tanács határozatát jóváhagyta. Révész (Reichmann) Géza dr.-t pedig, aki apósával, Alexander Bernáttal együtt már egy éve külföldön tartózkodik, az egyetemi tanárok sorából törölte.

Vaklármá. Tegnap este háromnegyed 10 órakor a tűzoltóság a Csapó-utca 14. sz. alól tüzet jeleztek. A tűzoltóság nyomban kivonult, azonban kiderült, hogy vaklármáról van szó. Nevezetesen a ház egy lakója észrevette, hogy a ház istállójában egy égő gyertyától kisebb tűz támadt. Mire a tűzoltóság a helyszínre érkezett, a tüzet a házbeliek már eloltották.

— **Üzletnyitás.** A Kuczik Gábor utóda Debreczeni Lajos hentesárugyár R.-T. belvárosi üzletét tegnap nyitották meg. Az üzlet maga a modern kor igényeinek mindenféleképpen megfelel. A pompás áruk, a híres debreceni dísznóságokkal telített üzlet gazdasági szempontokat is számba vetve valóban sokat jelent Debreczennek. Azok az áruk, amik ott feldolgozva piacra kerülnek, méltó hirdetői a híres debreczeni hentesiparnak. Felvágottai, de főként az üzlet virslije elsőrendű. Az új üzlet, mely a Rózsa-utca és a Dégenfeld-tér sarkán van dr. Bauer Lajos igazgató személyes vezetésével, a helyi sajtó s az ipartestület jelenlétében nyílt meg. Hogy csak még egyet mondjunk, a nyitás utáni első félórán az üzlet 3 ezer koronát vett be. Nem csoda, azok az áruk igazán hentesáruk!

— Szép **KOSZORUVIRÁG** Paczeltnél Püspöki palota.

— **Orvosi, jogi, gazdasági könyvek** legnagyobb választékban Harmathy könyvkereskedésében Fűvészkeret-u. 14. Telefon 374.

Betörés légtornászással

Mozi vászonra való lodást követett el egyik helybéli uri család szobalánya. Az eset a következő: Nehány nappal ezelőtt megjelent a rendőrségen özv. Killer Edéné Piac-utca 68. szám alatti lakos és előadta, hogy ismeretlen tettesek szobája szekrényét feltörték és onnan két darab 10 ezer koronás bankjegyet, továbbá 29-30 ezer koronát érő ékszereit s más ingóságát ellopták. A rendőrségen felvették özv. Killerné panaszát és erős nyomozást indítottak.

A nyomozás során a detektívek kintjártak a helyszínen is és a szoba fekvését, továbbá az egész lakást megvizsgálták. A detektívek már távozni készültek, amikor Killerné szobalánya, aki a detektíveket kalauzolta a szobában, érthetetlenül idegeskedni kezdett, úgy hogy a család hebegése gyanús lett a detektívek előtt. Természetesen nyomban előállították a rendőrségen, ahol kihallgatták. A család leány elmondta, hogy Polgári Julianna a neve s már régebbi idő óta szolgálja Killereket. Beismerte, hogy a lopást ő követte el, néhány nappal ezelőtt, még pedig igen különös módon. Ugyanis a Killer-háznak van egy szűk világító udvara, s erre nyílik a lakás fűdőszobájának és a konyhának ablaka. Egy szép délután Polgári Julianna, amikor Killerek lakása üres volt, a konyha és a fűdőszoba ablakát egy hosszú vasaló deszkával összekötötte és az üres lakásba beosont, ahol a szekrényt feltörte és onnan 2 darab 10 ezer koronás bankjegyet magához vett és az ott levő ékszereket is ellopta.

A detektívek az ékszereket megtalálták a fűdőszoba szekrényében, azonban a 20 ezer koronát nem. Erről azt adta elő, hogy a pénzt a ház csatornájába dugta. Erre a detektívek felmásztak a ház tetéjére s a tető csatornákat felkutatták, de hasztalan, mert a pénz nem került elő. Ekkor a tolvaj család azt adta elő, hogy azért mondta, hogy a pénzt a csatornába dugta el, hogy „hadd másszanak fel a detektívek a háztetőre is.” Minden jel arra vall, hogy a pénzt Polgári Julianna elköltötte.

A rendőrségen egyelőre fogvatartják még Polgári Juliannát, s ha a rendőrség a nyomozást befejezi, átviszék a királyi ügyészségre.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Szombat okt. 23: Kis kadét, bérlet szünet.
Vasárnap okt. 30: d. u. Lengyelvér, bérlet szünet, este Danton, bérlet szünet.

Színhások és mozgószínházak közlöményei:

A kis kadét — a Csokonai színházban pénteken bérletszünetes előadásban megy. Farkas Imrének e mulatságos operettjében Mátyás tisztszolgája és táncsámái mulattatják a közönséget, de a többi szereplők: Helvey, Vizváry, Gyulai Gizi, Göndör, Heltay, Árkossy fellépte is biztosítja a darab nagy sikerét.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debreczen, Károly József-ut 59.

A Bostonvillei kaland. (Magyar felvétel.) Kalandor történet 5 felvonásban, a főszerepben Fenyő Emil, Becker Béby stb. Azonkívül: Az Indusnó jóslata. Kitiűző vigjáték 2 felvonásban tölti be az Uránia péntek és szombati új műsorát. Előadások 5, 7 és 9-től.

A megfagyott gyermek Szécsi Ferkó személyes fellépésével nov. 1, 2 és 3-án csak 3 napig lesz műsor. Jegyelővétel már folyamatban. Rendes helyárakkal! Utalványok nem érvényesek.

Az iskolai növendékek részére „A megfagyott gyermek” ifjúsági előadása november 1, 2 és 3-án d. u. 3-5-ig 5 korona belépő mellett. Ezen előadásokra jegyek az Uránia pénztáránál már előre válthatók. Ezt az előadást minden iskolai növendék meg kell nézze! Annál is inkább, mert csak két napon lesz 1—1 ifjúsági előadás ezzel a kivételes árral!

A „Lavina” hazafias szkeccs, mely iránt már is óriási érdeklődés nyilvánul nov. hó 4, 5 és 6-án lesz 5, 7 és 9 órai kezdettel, mérsékelttel felemelt helyárakkal. Jegyelővétel már mindennap folyamatban.

Nick Winter-t a legjobb párisi mesterdetektívet nézze meg ma az Apollóban.

Budapestben csak a Royal Apollóban, Debreczenben csak az Apollóban adnak olyan két nagyszabású sláger filmet, mint az Apolló mai műsora.

Az Argiville-i rejtély (Pathé film) detektív-történet 4 felvonásban Nick Winter a híres mesterdetektív főszereplésével és Turgenyev regénye a Tűzpirosvirág szerelmi történet 4 felvonásban orosz színészek szereplésével, ma az Apollóban. E páratlanul nagyszabású műsorhoz jegyelővétel délelőtt 10—12-ig.

Lenkeffy Ica hétfőn az Apollóban.

Lemond a görög király

Róma, október 27. A svájci lapok jelentik, hogy Gunaris görög miniszterelnök Franciaországban kötelezettséget vállalt Konstantin király mielőbbi lemondására.

A tőzsde

Magyar korona: 72 1/2.

Budapesti zárlat.

Magyar hitel 1770, Osztrák hitel 735, Angol-Magyar 750, Leszámitoló bank 750, Magyar-Olasz 346, Jelz hitelbank 240, Hazai bank 615, Salgó 6400, Rimamurányi 2775, Közuti 1035, Déli vasút 1385, Államvasút 3975, Keresk. bank 6810, Általános takarékpénztár 915, Pesti hazai 23500, Borsod-miskolci 4190, Concordia 3230, Budapesti gőz. 6100, Gizella 2050, Hungária 2525, Viktória 11350, Beosimi 6325, Kohó 4950, Általános közszén 9050, Urkányi 5900, Adria 8500, Atlantic 5950, Levante 7450, Trust 2000, Gans Danubius 32200, Ganz villamos 5700, Lipták 566, Magy. ac 1 2700, Schlick 1175, Wörner 750, Brassói 4200, Izzó 5050, Spodium 2725, Hazai faterm. 4800, Klotild 2750, Erdő 1225, Nasic 15500, Neuschl Licht. 795, Orsz. fa 1250, Telefon 4125.

Valuták.

Napoleon 2300—50, Angol font 2975—3000, Dollár 765—75, Francia frank 5450—550, Márka 475—85, Lira 2925—2965, Osztrák kor. 21 1/2—22 1/2, Rubel 29—30, Lei 537—47, Sokol 785 78, Svájci frank 13550—650, Korona dinár 980—1020, Lengyel marka 17—18.

Zürichi zároltszde Berlin 325, Newyork 558, London 2160, Páris 4010, Prága 565, Budapest 72 1/2, Zágráb 185, Bukarest 380, Varsó 12, Bécs 0'27.

Dollárt

Simon György

Debreczen, Kossuth-u. 11.

ÓCSKA

STEINER, Eötvös-u. 110.

Apró hirdetések.

Ólomot

veszek bármilyen mennyiségben. Cim a kiadóban.

Délutáni

órákban bármilyen munkákra elmennék — Sági Sándorné Homok-utca 36.

Forgács István

művészi
Rádógos-u.

Bélyegzőgyár és vésőintézet

PAULÓ I.
Battyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Két szobás

modern lakást keresek butorral megvételre. Cim a kiadóban.

Eladó

Budapestben a budai részen egy 804 négyszögletes ház hely. Érkezhetni a Takarékpénztár és Hitelintézet pénztárnoknál.

Tejet

állandó szállításra keres Borbély Ferencz fűszerkereskedő Vigkedvő Mihály utca 26.

Berakóleány

azonnal felvétetik lapunk nyomdájában.

TANULÓLEANY

felvétetik lapunk nyomdájában.

Vasabroncs

kilóra kapható lapunk kiadóhivatalában.

SPORT

Korcsolya pálya a város közepén Nagyszabású terv valósul meg rövidesen. Több helybéli egyesület karöltve modern korcsolya pályát létesít a város közepén. A tárgyalások az egyesületek között folyamatban vannak s ha a megállapodás sikerül, ami szinte biztosan vehető, azonnal megkezdik az előkészítő munkálatokat.

Bíróküldés. Október 30. vasárnapi DTF—NyTVE

Balogh Imre; délelőtt 10 óra ügétetőr DTF ifj.—DKASE ifj. Bródy Barna, 11 órakor DTE ifj. II.—DKASE ifj. II. Bródy Barna, Délután 3 óra DEAC II.—DVSC II. Pauló István; Kisvárdán DEAC—KTE Vadkerty Endre. Novembre 1. DTE—DVSC fővárosi b. r. Kisvárdai KSE—DMTK Hajdu Jenő, BUSE—KIKSE Machó Ferenc, Nyíregyházi Törökvs—Kisujzállási TE Szegedy Gyula.

Megyeri Ernő a DKASE-ban. Sportkörökben bizonyára nagy meglepetést kelt az a hír, hogy Megyeri Ernő, a DVSC volt játékosa a DKASE-be lépett. Megyeri Ernő ellen a DVSC kilépése után feljelentést tett a fegyelmi bizottságnál, azonban a fegyelmi bizottság minden vád alól tisztázta. Sportkörökben az a hír járta, hogy Megyeri a DTE-be lépett, míg most aztán Megyeri a KASE-ba való belépésével megcáfolta ezt a hírt.

DTE—DVSC. November 1-én, kedden találkozik a két csapat, hogy lejátsza bajnoki mérkőzését. A bajnoki mérkőzésre mindkét csapat erősen készül.

Törvénykezés

A Monstre kommunista bűnpör. A katonai törvényszék tegnap délelőtt az altiszt vádlottakat hallgatta ki, délután pedig Böszörményi Árpád századost, aki élenk színekkel ismertette a kommun alatti szereplését. Harcolt a csehek és az oláhok ellen; ezek többször elfogták a kommun bukása után, de mindig sikerült neki kiszabadulnia. Egyszer Pajor Kálmán táblai tanácselnök és Magoss György főügyész jártak közbe érdekében. Később Szatmárra ment családjához; ott az oláhok ismét elfogták és internálták. Szabadulása után ártatlanságának tudatában visszajött meg nem szállt területre és beállott a nemzeti hadseregbe. — A vádlottak kihallgatása ezzel befejezést nyert s ma megkezdik a 200 tanu kihallgatását, akik közül naponta 8—9 tesz vallomást.

Kőváry és Altmann

szücsmesterek

Debrecen, Piac-utca 42.

Pannonia szálló udvar

Mindenféle szücs munkákat szakszerűen készít a legutóbbi divat szerint. Ugyanott kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan eszközöl.

A Magyarországi Zsidóságról

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyrdekű 0-0 és aktuális mű 0-0

rta: ifj. Wespriény Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

NAGYENYEDI

Kovács Arcz-kenőcs

ÉS BORAX-SZAPPAN

valódi bőkebeli minőségben ismét kapható mindenütt

Vidéki postai szétküldés naponta!

Budapest, VIII. Bezerédi-utca 3. sz. alatt.

CSERÉPKÁLYHÁK

Timár-u. 11. :: Károly Ferencz I.-u. 8.